

## Orchestra de cameră Radio Sarabanda stilurilor

Mulțumită implicării directe a Radiodifuziunii Române (prin Direcția Formațiilor muzicale și Canalul România Muzical), ediția de anul acesta a "Săptămânii Internaționale a Muzicii Noi" a beneficiat de "luxurianța" sonoră a două concerte simfonice. Cel al Orchestrei de Cameră Radio (dirijată de entuziasmul și neobositul Ludovic Bacș) a reunit, în Studioul "Mihail Jora", patru autori de vârstă și orientări stilistice diferite. Un concert care a debutat printr-un opus cameral (*Saphonospir* de Eugen Wendel), a continuat cu două lucrări concertante (semnate de Mihaela Vosganian și Grainne Mulvey și s-a încheiat cu piesa simfonică *Au-dela de l'estuaire* aparținând lui Horia Șurianu.

Revenind la lucrarea lui Eugen Wendel, scrisă pentru un ansamblu cameral de 13 soliști, am reținut demersul ei structuralist, constructivist, materializat printr-o muzică de o mare complexitate și densitate, în care saxofonul (al cărui nume a inspirat titlul piesei) are un rol determinant, de liant al structurilor în continuă devenire. Emil Șein a reușit performanța meritorie a integrării într-un opus solicitant, de mare complexitate.

*Concertul pentru flaut(e) și orchestră*, subintitulat *Esențe*, este ultima lucrare a Mihaelei Vosganin, ce urmează linia celor similare ale autoarei, dedicate instrumentelor de suflat: *Concertul pentru clarinet și orchestră* și *Sax-Symphony-Concerto*. Lucrarea actuală a fost compusă în anul 1999 și este dedicată lui Pierre-Yves Artaud, cel care a și interpretat-o în această seară. Ea aparține (alături de ultima dintre cele enumerate și de *Simfonia a II-a "Paralel times"*), potrivit autoarei, "sferei orientării arhetipale", prin "modelarea de ipostaze variate ale diferitelor **esențe** arhetipale", în paralel cu înscrierea acestei lucrări pe linia "infuzării și decantării folclorice", fiind "pusă în pagină într-o arcuire tripartită de **forme-sintaxe** diferite". Pierre-Yves Artaud a oferit întreaga măsură a măiestriei sale interpretative, într-o evoluție ce a cuprins patru dintre instrumentele incluse în familia flautului: piccolo, mare (cel folosit uzual în orchestra simfonică), alto și bas.

Un alt instrument de suflat trombonul și un mare virtuoz al acestuia - Barrie Webb - au suscit interesul compozitoarei Grainne Mulvey: *Trombone Concerto 2000 - for Barrie* a fost special comandat de către instrumentistul englez, pentru a fi cântat în compania Orchestrei de Cameră Radio. Este o muzică a culorilor, de o explicită predominanță a caracterului concertant, ușor ilustrativă, dar de un nedismulșat și intens dramatism, punct forte la nivelul receptării ei.

Pe coordonate asemănătoare, descriptiv-illustrative, poate fi văzută și piesa simfonică *Au-dela de l'estuaire* a compozitorului român (stabil în Paris) Horia Șurianu. Autorul și-a asumat în mod voit plasarea stilistică a acestei lucrări "la frontiera estetică neo-moderne (prin evocările neo-debussyste) cu cea a muzicii spectrale (prin utilizarea seriei de armonice de unde se nasc microintervalele)". Ca orice muzică tributară unei orientări "neo", și aceasta poate fi judecată sub varii aspecte, bucurându-se însă, în mod paradoxal, de toate însușirile defectelor ei (pentru a nu releva decât unul, cel al deosebitului rafinament al orchestrației). O concluzie a unui concert caleidoscopic din punct de vedere al stilurilor este inoportună. Susțin însă ideea (afirmată cu un alt prilej și combătută - prin scoaterea din context - cu vehemență de către unul dintre maeștrii componisticii românești) potrivit căreia suntem martorii (și, uneori, protagoniștii) unei reale și profunde crize de identitate a muzicii ultimilor ani, marcată fie și prin această sesizabilă atomizare stilistică.

Constantin SECARĂ

## Regal Pierre-Yves Artaud

Prieten verificat al SIMN, Pierre-Yves Artaud ne-a încântat anul acesta, pe lângă prezența solistică din concertul de deschidere, cu un recital consistent, susținut într-o formă de zile mari.

Multiplele valențe dobândite de flaut în literatura muzicală contemporană au fost reliefate cu bun gust, cu eleganță, de un program alcătuit din partituri ale unor compozitori ce acoperă câteva arii cultural-muzicale față de care interpretul nutrește în mod special afinități.

Astfel, agresivitatea accentelor japoneze, gesturile tăioase, contrastul au fost subliniate prin incisiva piesă pentru flaut bas *Maya* (1972) a lui Y. Taira și cea plină de suavă sugestivitate, *La ou souffle le vent* (1998) pentru flaut normal, de R. Suzuki.

Din repertoriul francez selecția s-a oprit asupra opusurilor *Evantails* (1976) pentru flaut bas amplificat de P. Méfano - un traseu ritualic ce recurge la tehnici asemănătoare celor ale shakuhachi-ului japonez și adaugă pasaje cântate concomitent și cu vocea, procedeu generator de sonorități complexe, întru totul adecvate ideii poetice de referință - și *Fragments* de E. Tanguy - cu contraste pe multiple planuri, cu culminații dar și momente la limita audibilului, strategic plasate în registre variate, și care, treptat, dincolo de impresia caleidoscopică lasă să transpară o concepție unificatoare, dătătoare de unic suflu.

Un sonet medieval ce afirmă că "dragostea își aruncă săgețile *Asemeni unui rapid arcaș sirian*" a dat imbold italianului Cl. Ambrosini pentru a imagina sonor (1981) nu doar pur și simplu săgeate ce se înfige violent și pe neașteptate, ci și o întreagă succesiune de stări lente de dragoste asociate ei. Fidel partituri, interpretul a făcut apel la tehnici diverse, originale, ce ating unori maxima virtuozitate.

Bine reprezentată, creația românească a găsit și de data aceasta în protagonist un excelent susținător. Traseul liber, cvasi-improvizatoric din *Cadenze per "Antiphona"* (1998) de C. Țăranu - piesă de virtuozitate ce potențează valențele coloristice ale instrumentului și se întemeiază pe o scriitură modal-cromatică, pe un principiu al dualismului atât tematic, cât și ritmic sau agogic - a aflat un pendant în bijuteria sonoră *Dar* (1990) de A. Vieru - definită prin claritatea alcătuirii, prin continua pendulare între diatonic și cromatic, prin doza și coloristică pline de rafinament.

Un cuvânt special se cuvine acordat, cred, versiunii conferite *Sonatei* (1978) de T. Olah, moment ce a marcat, în opinia mea, culminația seriei. Exigența partitură de maestru, de mare muzicalitate și virtuozitate, cu o bogăție și prospețime de sonorități ce nu lasă să bănuim trecerea anilor, a cunoscut prin măiestria lui Artaud o extrem de inspirată întru chipare.

În bis, o primă audiție plină de vervă și fantezie, într-un registru surpriză: *Libelula* (2000) pentru flaut piccolo de Doina Rotaru.

Aplauze!!!!

Laura MANOLACHE

## Ansamblul „Archaeus” Nedezmințirea

Din nou, "Archaeus" s-a respectat pe sine. Este vorba de onorarea constantă - realizată cu fidelitate afectivă, coroborată cu rigoare științifică - a unuia dintre principiile sale de bază, din perspectivă ontică (decriptat chiar prin propria-i denumire): sondarea **pragurilor muzicale originare**, precum și relevarea **originalității** oricărei creații, ca o condiție sine-qua-non a includerii sale în repertoriul ansamblului. Sintagma paronimică originar-original, prin abisurile fondului ori prin altitudinea întreprinderii în plan muzical, constituie, cu certitudine, aspectul definitoriu atât al criteriilor axiologice de structurare repertorială (menționate deja), cât și ale celor interpretative. Evident, "tonul" pentru o asemenea atitudine este dat de mentorul ansamblului, dar este tot atât de adevărat că și ceilalți membri marcanți ai grupului manifestă, în bună măsură, aceleași afinități artistice și împărtășesc gusturi estetice comune cu cele ale conducătorului lor, în condițiile în care personalitățile reușesc să se exprime pe sine, dar se și respectă și completează reciproc. Comuniunea de simțiri, de idei - pe de o parte, diversitatea de opinii, de temperamente (toate armonizându-se) - pe de altă parte, iată trăsături ce caracterizează un ansamblu dinamic, alcătuit din străluciți instrumentiști profesioniști (Anca Vartolomei, Rodica Dănceanu, Marius Lăcraru, Dorin Gliga, Vasile Mocioc, Șerban Novac și Alexandru Matei), o formație de autentic angajament artistic, ce respectă "dreptul la viață, la o existență normală, a oricărui sunet...". În muzică, a trăi prin intermediul sunetelor "... e totul,..." e un act concret al voinței compozitorului și ulterior, al interpretului", iar voința restituitorului trebuie să concorde cu cea a creatorului. Niciodată "Archaeus" n-a omis din conduita sa acest mic amănunt (!...), datorită, în principal, leader-ului său - compozitorul, muzicologul și dirijorul Liviu Dănceanu.

Personalitate marcantă a muzicii românești contemporane, Liviu Dănceanu manifestă, în orice gest (artistic), atenție, seriozitate, generozitate. Așa se explică faptul că a dăruit și s-a dăruit din plin artei pe care o slujește. Așa se face că spațiul dintre ansamblul aflat sub bagheta sa și public vibrează întotdeauna - ca o expresie vie a dorinței lor de a transmite, a împărtăși, a comunica, "a restitui seva vitală a muzicii contemporane", de a ajunge la adevărat la public.